

Strasbourg, 15.12.2015
COM(2015) 668 final

2015/0306 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**Euroopa reisidokumendi kohta ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike
tagasisaatmiseks**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Komisjon nägi *Euroopa rände tegevuskavas*¹ ette terve rea meetmeid ja algatusi eesmärgiga pakkuda struktuurseid lahendusi rände igakülgselt paremaks haldamiseks. Selliste kolmandate riikide kodanike tõhus tagasisaatmine, kes ei täida või enam ei täida liidu liikmesriigi territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise tingimusi, on oluline osa terviklikust lähenemisviisist, et tagada ELi rändepoliitika nõuetekohane toimimine ja säilitada üldsuse usaldus liidu rändesüsteemi vastu.

Ebaseaduslike rändajate tagasisaatmismäära suurendamine vabastaks vahendeid tõelist kaitset vajavate rändajate vastuvõtmiseks, mida toetatakse ka liidu uute jõupingutustega kaitsta neid, kes seda vajavad, sealhulgas nende ümberpaigutamise ja ümberasustamise kaudu. Tõhus ja usaldusväärne tagasisaatmispoliitika on avatuma rändepoliitika oluline osa.

ELi poliitika ebaseaduslike rändajate tagasisaatmiseks ei ole aga piisavalt tõhus. Näiteks jõustati 2014. aastal vaid 40 % liikmesriikides tehtud tagasisaatmisotsustest. Nende põhjustega tegelemiseks esitas komisjon 9. septembril 2015 *ELi tagasisaatmisalase tegevuskava*,² uurides ühtlasi võimalusi kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatava ühtlustatud reisidokumendi suuremaks kasutamiseks.

Peamiselt takistab edukat tagasisaatmist asjaolu, et tagasipöörduja sihtriigis puuduvad kehtivad reisidokumendid, mida välja anda. Praegu võivad liikmesriigid välja anda asendusdokumendi³ nendele liikmesriigis ebaseaduslikult viibivatele kolmandate riikide kodanikele, kellel puudub kehtiv reisidokument. Nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitusel kehtestati kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatav ühtlustatud reisidokument⁴, kuid kolmandad riigid tunnustavad dokumenti harva selle nõuetele mittevastavate turvaelementide ja -standardite tõttu.

Selle küsimusega tegelemise vajadust rõhutati ka nõukogu 8. oktoobri 2015. aasta järeldustes, mille kohaselt võtsid liikmesriigid kohustuse kasutada ühtlustatud reisidokumendi tagasisaatmisoperatsioonide käigus regulaarsemalt. Euroopa Ülemkogu 15. oktoobri 2015. aasta järeldustes rõhutati seda vajadust taas.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on kehtestada nende kolmandate riikide kodanike, kelle kohta on tehtud tagasisaatmisotsus, tagasisaatmiseks kasutatav spetsiaalne Euroopa reisidokument, millel on ühtne vorm ning täiustatud tehnilised ja turvaelemendid, et tagada selle laialdasem tunnustamine kolmandates riikides ja suurem kasutamine tagasisivõtmise eesmärgil. Selle kasutamist tuleks ELis, kahepoolsetes tagasisivõtu- ja muudes lepingutes edendada.

¹ COM(2015) 240 (final).

² COM(2015) 453 (final).

³ EÜT C 274, 19.9.1996, lk 18.

⁴ Tuleb märkida, et mõistet reisiluba (*laissez-passer*) kasutatakse üldjuhul selleks, et viidata tagasisaatmise eesmärgil kasutatavale reisidokumendi asendavale dokumendile; siiski aga soovitatakse seda mõistet selles kontekstis vältida, et seda mitte segi ajada Euroopa Liidu reisiloaga, mida väljastatakse nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1417/2013 (millega kehtestatakse Euroopa Liidu väljastatava reisiloa (*laissez-passer*) vorm) alusel (ELT L 353, 28.12.2013, lk 26).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

Käesolev ettepanek lähtub *ELi tagasisaatmisalases tegevuskavas* esitatud üleskutsest uurida võimalusi ELi tagasisaatmise reisiloo (*laissez-passer*) suuremaks tunnustamiseks kolmandates riikides. Euroopa reisidokument peaks aitama saavutada *rände tegevuskavas* kehtestatud eesmärgi, milleks on ebaseaduslike rändajate, eriti kehtiva reisidokumendita rändajate tagasisaatmine, tagasisaatmise määra suurendamine, tagades et kolmandad riigid täidavad oma rahvusvahelist kohustust võtta tagasi oma kodanikud, kes elavad ebaseaduslikult Euroopas.

Ettepanek Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi kohta on kooskõlas tagasisaatmisdirektiiviga ja tugineb selle sätetele, millega nähakse ette ühised nõuded ja kord liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel⁵.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 79 lõikega 2 antakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule õigus võtta seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu meetmeid järgmistes valdkondades: ebaseaduslik sisseränne ja ebaseaduslik elamine riigis, sealhulgas ebaseaduslikult riigis elavate isikute väljasaatmine ja repatrieerimine. Seega on kõnealune artikkel sobiv õiguslik alus ELi tagasisaatmise reisidokumendi kehtestamiseks.

- **Muutuv geomeetria**

Seoses muutuva geomeetriaga kasutatakse käesolevas ettepanekus tagasisaatmisdirektiiviga sarnaseid põhimõtteid.

Aluslepingutele lisatud Taani seisukohta käsitleva protokoll nr 22 artikli 4 kohaselt ning arvestades, et käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani kuue kuu jooksul pärast nõukogu poolt otsuse tegemist käesoleva määruse üle, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.

Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul on tagasisaatmisdirektiiv hübriidse iseloomuga, nagu sellele on osutatud põhjendustes 26 ja 27. Sellest järelduvalt on käesoleva ettepaneku suhtes kohaldatavad nii aluslepingutele lisatud protokoll nr 19 (Euroopa Liidu raamistikku integreeritud Schengeni *acquis*' kohta) kui ka aluslepingutele lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes). Viimasena nimetatud protokoll nr 21 kohaselt ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmises ja see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav; samas võivad nad teatada nõukogule oma soovist käesolevas määruses osaleda.

Vastavate lepingute alusel, mis käsitlevad Islandi, Norra, Šveitsi ja Liechtensteini ühinemist Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega, on kavandatud määrus nende riikidele siduv.

- **Subsidiaarsus**

Käesoleva ettepaneku eesmärki luua kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks kasutatav täiustatud turvaelementidega Euroopa reisidokument, et tagada selle laialdasem tunnustamine

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

kolmandates riikides, ei suudaks liikmesriigid üksi tegutsedes piisaval tasemel saavutada. See on tingitud asjaolust, et tagasisaatmisel kasutatakse samaaegselt eri riiklikke reisidokumente, millel puudub ühtne vorm, standardid ja turvaelemendid, mis takistab selliste reisidokumentide tunnustamist ELi ja kolmandate riikide vahel sõlmitud tagasivõtulepingutes ja mõjutab negatiivselt ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tõhusat tagasisaatmist ja tagasivõtmist. Seepärast on ettepaneku eesmärk paremini saavutatav Euroopa Liidu tasandil.

- **Proportsionaalsus**

Kuna kavandatava määrusega ühtlustatakse Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vormi ja tehnilist kirjeldust ning sellega ei muudeta tagasisaatmisdirektiivis kehtestatud tagasisaatmist käsitlevaid ühtseid standardeid ja norme, ei lähe käesolev määrus Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

Samuti on asjakohased ja usaldusväärsed turvaelemendid juba ette nähtud ühtse vorminguga vormide puhul liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumendi vormi⁶ koostav liikmesriik ei tunnusta; neid elemente⁷ kasutatakse ka Euroopa tagasisaatmise reisidokumendis. Nõnda ei kaasne liikmesriikidele täiendavaid kulusid.

- **Õigusakti valik**

Ühiste ja ühtsete elementide kehtestamiseks, mõistete selguse ja Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi otsese kohaldatavuse tagamiseks on asjakohane võtta käesolev õigusakt vastu määruse vormis. Komisjonile tuleks anda volitused võtta vajaduse korral delegeeritud õigusaktidega vastu Euroopa reisidokumendi vormi vajalikud tehnilised muudatused.

3. JÄRELHINDAMISTE TULEMUSED, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMINE JA MÕJUHINNANGUD

- **Järelhindamised / kehtivate õigusaktide toimivuskontroll**

Nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitus, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatava ühtlustatud reisidokumendi kasutuselevõtmist, ei hinnatud selle mittesiduva olemuse tõttu. Korrapärastest aruteludest liikmesriikide ja kolmandate riikide esindajatega selgub, et kehtiv õigusakt ei ole piisav vajalike turvastandardite tagamiseks ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ja tagasivõtmise puhul.

Korrapäraste arutelude käigus liikmesriikide ekspertidega ei ole esile kerkinud probleeme seoses turvaelementidega, mida kasutatakse ühtse vorminguga vormide puhul liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumendi vormi koostav liikmesriik ei tunnusta. Seega on asjakohane kasutada samasuguseid turvaelemente ka Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi puhul.

⁶ Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 333/2002 ühtse vorminguga vormide kohta liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumendi vormi koostav liikmesriik ei tunnusta (EÜT L 53, 23.2.2002, lk 4).

⁷ Komisjoni 27. jaanuari 2010. aasta otsus C(2010) 319, millega asendatakse komisjoni 7. veebruari 1996. aasta otsus C(96) 352, millega kehtestatakse ühtse viisavormi täiendav tehniline kirjeldus (otsuse C(1996) 352 konsolideeritud versioon ja 28. detsembri 2000. aasta otsus C(2000) 4332, 3. juuni 2002. aasta otsus C(2002) 2002 ja 20. mai 2009. aasta otsus C(2009) 3769 selle muutmise kohta) (otsuse lisa kuulub kategooriasse EU Secret).

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Liikmesriikide ekspertidega konsulteeriti tagasisaatmist ja tagasivõtmist käsitlevate koosolekute ja kõneluste raames. Lisaks konsulteeriti ekspertidega Euroopa rändevõrgustiku *ad hoc* küsitluse kaudu, mis käivitati 14. oktoobril 2011⁸. Küsitlusest selgus, et kolmandate riikide ametiasutused üldjuhul ei aktsepteeri kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatavat ühtlustatud reisidokumenti, sest selle turvastandardid ei vasta nõuetele.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepanek põhineb tagasisaatmist ja tagasivõtmist käsitlevate koosolekute ja kõneluste raames konsulteeritud liikmesriikide ekspertide seisukohtadel, aga ka rändevõrgustiku *ad hoc* küsitluse tulemustel.

- **Mõju hindamine**

Mõju hindamist ei tehtud, sest tagasisaatmise jõustamiseks ning ebaseaduslikult viibivate ja kehtiva reisidokumendita kolmandate riikide kodanike tagasisaatmismäära suurendamiseks tuleb kiiresti võtta meetmeid.

- **Õigusloome kvaliteet ja lihtsustamine**

Euroopa tagasisaatmise reisidokument vähendaks liikmesriikide ja kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas konsulaarteenistuse haldus- ja bürokraatlikku koormust ja aitaks lühendada haldusmenetlusi, mis on vajalikud ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ja tagasivõtmiseks.

Kui Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi puhul kasutada ka täiustatud turvaelemente, mis on juba ette nähtud ühtse vorminguga vormide puhul liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumendi vormi koostav liikmesriik ei tunnusta, ei tooks see endaga liikmesriikidele kaasa täiendavaid haldus- ja rahalisi kulusid.

- **Põhiõigused**

Käesolevas ettepanekus austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas kaitset tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral (harta artikkel 19).

Ettepanekus määratakse kindlaks vaid kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel kasutatava Euroopa reisidokumendi vorm ja tehniline kirjeldus; seepärast puudub sellel märkimisväärne mõju kolmandate riikide kodanike põhiõigustele.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekul puudub mõju ELi eelarvele.

Kuna Euroopa tagasisaatmise reisidokument on mõeldud vaid ühekordseks kasutamiseks ja selles kasutatakse tehnilist kirjeldust ja turvaelemente, mis on juba ette nähtud ühtse vorminguga vormide puhul liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumendi vormi koostav liikmesriik ei tunnusta, on sellise dokumendi koostamise ja väljaandmisega kaasnevad kulud liikmesriikidele minimaalsed võrreldes praeguse olukorraga.

⁸ *Ad hoc* küsitluse tulemustega saab tutvuda järgmisel veebilehel: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/ad-hoc-queries/return/254_emn_ad-hoc_query_eu_laissez-passer_24august2010_wider_dissemination_en.pdf.

5. MUUD KÜSIMUSED

• **Rakenduskavad ning seire-, hindamis- ja aruandluskord**

Euroopa reisidokumendi kasulikkust ja tõhusust tuleb hinnata ELi ja kolmandate riikide vahel sõlmitud tagasivõtulepingute hindamise raames.

• **Ettepaneku teatavate sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepaneku eesmärk on ühtlustada Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vormi ja tehnilist kirjeldust, et tagada kõrgemad tehnilised ja turvastandardid, eriti järeletegemise ja võltsimise vastaste kaitsemeetmete valdkonnas. See lihtsustaks dokumendi tunnustamist tagasisaatmise ja tagasivõtmise eesmärgil kolmandates riikides, eriti aga ELi ja kolmandate riikide vahel sõlmitud tagasivõtulepingute ja muude lepingute kontekstis, aga ka tagasisaatmisega seonduva koostöö raames kolmandate riikidega, kellega ametlikke lepinguid sõlmitud ei ole.

Euroopa tagasisaatmise reisidokument suurendaks paindlikkust kolmandate riikide ametiasutuste jaoks ja vähendaks pädevate konsulaarasutuste halduskoormust. Selliselt toimides oleksid Euroopa tagasisaatmise reisidokumendiga kaasnevad kulud minimaalsed. Kui kiirendada tagasisaatmisega seonduvaid haldusmenetlusi, aitaks see vähendada väljasaatmisele kuuluvate tagasisaadetavate haldusarestis hoidmise aega.

Liikmesriigid peaksid kaaluma Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi väljaandmist siis, kui dokument ei ole või enam ei ole reisimiseks kehtiv, või tõend või nende dokumentide koopia tõendab selle ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku kodakondsust, kelle kohta on tehtud tagasisaatmisotsus (nt kehtivuse kaotanud pass, isikutunnistus, kolmanda riigi reisiluba; sõjaväelase või meremehe isikutunnistus, juhiluba; kodakondsus-, sünni- või abielutõend või muu rahvastikuregistri tõend; teave isiku kohta viisainfosüsteemist). Samuti võiksid liikmesriigid kaaluda Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi väljaandmist, kui kolmanda riigi kodanik, kelle kodakondsuse on kolmanda riigi pädevad ametiasutused kindlaks teinud, ei ole mõistliku aja jooksul saanud kehtivat reisidokumenti.

Artikkel 1: selles artiklis määratakse kindlaks ettepaneku reguleerimisese, et kehtestada Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vorm ja tehniline kirjeldus.

Artikkel 2: see artikkel sisaldab peamisi mõisteid.

Artikkel 3: selles artiklis nähakse ette Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vorm, sisu, keel ja kehtivus ning antakse komisjonile õigus delegeeritud õigusaktiga muuta dokumendi vormi.

Artikkel 4: selles artiklis määratakse kindlaks Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi tehniline kirjeldus ja turvaelemendid, mille puhul on tegemist nõukogu määruse (EÜ) nr 333/2002 artikliga 2 ette nähtud elementidega, kuid mis ei ole julgeolekupõhjustel avalikud.

Artikkel 5: selles artiklis nähakse ette eeskirjad Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi väljaandmise tasude kohta; kolmanda riigi kodanikule on see dokument tasuta.

Artikkel 6: selles artiklis nähakse ette komisjoni delegeeritud õiguste kasutamise eeskirjad kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290.

Artikkel 7: selle artikliga nähakse ette, et kehtiv nõukogu soovitus kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatava ühtlustatud reisidokumendi kohta tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse.

Artikkel 8: selles artiklis nähakse ette määruse jõustumise eeskirjad ja selle geograafiline kohaldamisala.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

Euroopa reisidokumendi kohta ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkti c,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt,
ning arvestades järgmist:

- (1) Kolmandate riikide kodanike, kes ei täida või enam ei täida liidu liikmesriigi territooriumile sisenemise, seal viibimise või elamise tingimusi, tagasisaatmine sellisel viisil, mille puhul on tagatud isikute põhiõigused, eriti tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest ja direktiivi 2008/115/EÜ⁹ sätetest kinnipidamine, on ühiste jõupingutuste oluline osa, et tagada liidu rändepoliitika usaldatavus ja nõuetekohane toimimine ning vähendada ebaseaduslikku rännet ja seda vältida.
- (2) Liikmesriikide ametiasutustel on raskusi liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate selliste kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel, kellel puudub kehtiv reisidokument.
- (3) Praegu mitterahuldava tagasisaatmismäära suurendamiseks tuleb tõhustada tagasisaatmis- ja tagasivõtmisalast koostööd liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike peamiste päritolu- ja transiitriikidega.
- (4) Kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks praegu kasutatavat ühtlustatud reisidokumenti, mis kehtestati nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitusega,¹⁰ kolmandate riikide ametiasutused laialdaselt ei aktsepteeri, sest selliste dokumentide turvastandardid ei vasta nõuetele.
- (5) Seepärast tuleb edendada täiustatud Euroopa tagasisaatmise reisiloa kui tagasisaatmise viitedokumendi aktsepteerimist kolmandate riikide poolt.
- (6) Kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks tuleks kehtestada turvalisem Euroopa reisidokument, et lihtsustada ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tõhusat tagasisaatmist ja tagasivõtmist. Dokumendi täiustatud turvaelemendid peaksid lihtsustama selle tunnustamist kolmandate riikide poolt. See dokument peaks aitama korraldada tagasisaatmisi ELi ja kolmandate riikide vahel sõlmitud

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

¹⁰ Nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitus, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatava ühtlustatud reisidokumendi kasutuselevõtmist (EÜT C 274, 19.9.1996, lk 18).

tagasivõtulepingute ja muude kokkulepete raames, aga ka tagasisaatmisega seonduva koostöö raames kolmandate riikidega, kellega ametlikke lepinguid sõlmitud ei ole.

- (7) ELi ja kolmandate riikide vahel sõlmitud tagasivõtulepingutes tuleks Euroopa tagasisaatmise reisidokumenti tunnustada. Liikmesriigid peaksid Euroopa tagasisaatmise reisidokumenti tunnustama kahepoolsetes lepingutes ja muudes kokkulepetes, aga ka tagasisaatmisega seonduva koostöö raames kolmandate riikidega, kellega ametlikke lepinguid sõlmitud ei ole.
- (8) Euroopa tagasisaatmise reisidokument peaks vähendama liikmesriikide ja kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas konsulaarteenistuse haldus- ja bürokraatlikku koormust ja aitama lühendada haldusmenetlusi, mis on vajalikud ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ja tagasivõtmiseks.
- (9) Käesoleva määrusega ühtlustatakse vaid Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vormi ja tehnilist kirjeldust; sellega ei ühtlustata kõnealuse reisidokumendi väljaandmise eeskirju.
- (10) Liikmesriigid peaksid kaaluma Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi väljaandmist siis, kui dokument ei ole või enam ei ole reisimiseks kehtiv, või kui rahvastikuregistri tõend, muu ametlik dokument või selle koopia tõendab selle ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku kodakondsust, kelle kohta on tehtud tagasisaatmisotsus. Sellised dokumendid on näiteks kehtivuse kaotanud pass, isikutunnistus või kolmanda riigi reisiluba; sõjaväelase või meremehe isikutunnistus, juhiluba; kodakondsus-, sünni- või abielutõend; väljavõte isiku kohta viisainfosüsteemist. Samuti võiksid liikmesriigid kaaluda kõnealuse dokumendi väljaandmist, kui kolmanda riigi kodanik, kelle kodakondsuse on kolmanda riigi pädevad ametiasutused kindlaks teinud, ei ole mõistliku aja jooksul saanud kehtivat reisidokumenti.
- (11) Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi sisu ja tehnilist kirjeldust tuleb ühtlustada, et tagada kõrged tehnilised ja turvastandardid, eriti järeletegemise ja võltsimise vastaste kaitsemeetmete valdkonnas. Dokument peab olema varustatud üldiselt äratuntavate turvaelementidega. Kõrged tehnilised ja turvastandardid on juba olemas ja kehtestatud kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 333/2002¹¹ artikliga 2, mida tuleb seepärast kohaldada ka Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi suhtes.
- (12) Selleks et muuta või täiendada ELi tagasisaatmise reisidokumendi teatavaid vähem olulisi elemente, tuleks komisjonile anda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 290 kohane õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil.
- (13) Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (14) Seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse raames täidavad pädevad asutused käesoleva määruse kohaldamiseks vajalikke ülesandeid kooskõlas siseriiklike õigus- ja haldusnormidega, millega võetakse üle direktiiv 95/46/EÜ¹².

¹¹ Nõukogu 18. veebruari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 333/2002 ühtse vorminguga vormide kohta liikmesriigi väljastatud viisa kinnitamiseks isikutele, kelle reisidokumenti vormi koostav liikmesriik ei tunnusta (EÜT L 53, 23.2.2002, lk 4).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

- (15) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokoll nr 22 artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Arvestades, et käesolev määrus põhineb – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 562/2006¹³ – Schengeni *acquis*’l, otsustab Taani kõnealuse protokoll nr 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast nõukogu otsust käesoleva määruse kohta, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.
- (16) Niivõrd, kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 562/2006, kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist, milles Ühendkuningriik ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2000/365/EÜ;¹⁴ seetõttu ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll nr 3 ja 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (17) Niivõrd, kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 562/2006, kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist, milles Iirimaa ei osale vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ.¹⁵ Seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll nr 3 ja 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (18) Norra puhul kujutab käesolev määrus – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 562/2006 – endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*’ sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹⁶ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ¹⁷ artiklis 1 osutatud valdkonda.
- (19) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 562/2006 – endast nende Schengeni *acquis*’

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 562/2006, millega kehtestatakse isikute üle piiri liikumist reguleerivad ühenduse eeskirjad (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 105, 13.4.2006, lk 1).

¹⁴ Nõukogu 29. mai 2000. aasta otsus 2000/365/EÜ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*’ sätetes (EÜT L 131, 1.6.2000, lk 43).

¹⁵ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*’ sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

¹⁶ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

¹⁷ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31.

sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel allkirjastatud lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹⁸ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artiklis 1 osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ¹⁹ artikliga 3.

- (20) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus – kuivõrd seda kohaldatakse kolmandate riikide kodanike suhtes, kes ei täida või enam ei täida liikmesriigi territooriumile sisenemise nõudeid vastavalt määrusele (EÜ) nr 562/2006 – endast nende Schengeni *acquis*’ sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokolliga (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*’ rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)²⁰ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artiklis 1 osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL²¹ artikliga 3.
- (21) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid kavandatava meetme ulatuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (22) Ühtsete tingimuste kehtestamiseks ja mõistete selguse tagamiseks on asjakohane võtta käesolev õigusakt vastu määruse vormis.
- (23) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis tunnustatud põhimõtteid, sealhulgas kaitset tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral (harta artikkel 19).
- (24) Käesolev määrus peaks kehtetuks tunnistama ja asendama nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovituse,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Määrusega kehtestatakse kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel kasutatava Euroopa reisidokumendi vorm ja tehniline kirjeldus.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

¹⁸ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

¹⁹ ELT L 53, 27.2.2008, lk 1.

²⁰ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

²¹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 19.

- (1) „kolmanda riigi kodanik” – kolmanda riigi kodanik, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/115/EÜ²² artikli 3 punktis 1;
- (2) „tagasisaatmine” – tagasisaatmine, nagu määratletud direktiivi 2008/115/EÜ artikli 3 punktis 3;
- (3) „tagasisaatmisotsus” – tagasisaatmisotsus, nagu määratletud direktiivi 2008/115/EÜ artikli 3 punktis 4.

Artikkel 3

Euroopa tagasisaatmise reisidokument

1. Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vorm peab vastama lisas esitatud mudelile. Dokument peab kolmanda riigi kodaniku kohta sisaldama järgmist teavet:
 - (a) ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, sugu, kodakondsus, eritunnused ja aadress kolmandas riigis, kuhu kolmanda riigi kodanik tagasi pöördub (kui see on teada);
 - (b) foto;
 - (c) dokumendi väljaandja, väljaandmise kuupäev ja kehtivus.
2. Euroopa tagasisaatmise reisidokument koostatakse selle liikmesriigi ametlikus keeles või ametlikes keeltes, kes teeb tagasisaatmisotsuse, mis vajaduse korral tõlgitakse inglise või prantsuse keelde.
3. Dokument kehtib vaid üheks reisiks tagasipöördumise sihtriiki.
4. Vajaduse korral võib Euroopa tagasisaatmise reisidokumendile lisada täiendavaid dokumente, mis on vajalikud kolmanda riigi kodanike tagasisaatmiseks.
5. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 6 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vormi.

Artikkel 4

Tehnilised kirjeldused

1. Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi turvaelemendid ja tehniline kirjeldus vastavad nõukogu määruse (EÜ) nr 333/2002 artiklile 2.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele Euroopa tagasisaatmise dokumendi näidise, mis on koostatud kooskõlas käesoleva määrusega.

Artikkel 5

Väljaandmise lõivud

Euroopa tagasisaatmise reisidokument on kolmanda riigi kodanikule tasuta.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 98).

Artikkel 6

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Komisjonile antakse määramata ajaks õigus võtta alates [kuupäev: jõustumise kuupäev] vastu artikli 3 lõikes 5 osutatud delegeeritud õigusakte.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 3 lõikes 5 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 3 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Kõnealust ajavahemikku pikendatakse Euroopa Parlamendi või nõukogu taotlusel kahe kuu võrra.

Artikkel 7

Nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitus kehtetuks tunnistamine ja asendamine

Nõukogu 30. novembri 1994. aasta soovitus, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike väljasaatmiseks kasutatava ühtlustatud reisidokumendi kasutuselevõtmist, tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub [...] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourgis,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja